

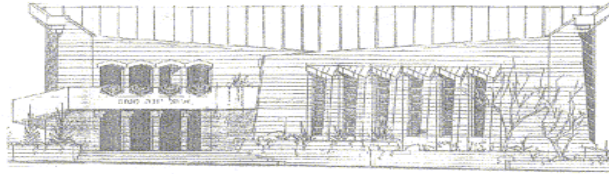
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה תצוה תשס"ח בנושא: "ביקור חולים בשמחה"

שבת שלום. פגשתי לפני כמה זמן חבר שהוא לרוב שקט, לא מדבר הרבה, introvert אמיתי. פתאום הוא התחיל לספר לי בדיחות. שאלתי אותו: מה קרה לך? אני בא מביקור חולים! מה החולה סיפר לך בדיחות? לא! כל פעם שאני הולך לבקר חולה אני מכין לי כמה בדיחות כדי לשמח אותו. היוזמה הברוכה הזאת קבלה לאחרונה הכרה אקדמית ונקראת: "ליצנות רפואית".

וסופר (מלאכים כבני אדם 479) על הרב קוק כאשר היה חולה מאד בסוף ימיו, היה מעורר את אלה שבאו לבקר אותו לקיים מצות ביקור חולים בשמחה. וכך אמר למבקרי: באחת מאיגרותיו, הרמב"ם מדגיש כי מצוות ביקור חולים באה בעיקר כדי לחזק ולשמח את לב החולה, כדי שלא יתייאש מן הרחמים ומן התקווה. ולכן גם פני המבקרים צריכות להיות מאירות ושמחות. וחוף מזה הלא ביקור חולים הוא מצוה, ולכן חייבים לקיימה כמו כל המצוות בשמחה! אחד מאלה שרצו לקיים מצות ביקור חולים אצל הרב קוק היה החזון איש, ששנתיים לפני כן עלה ארצה לבני ברק. בקיץ תרצ"ה (1935) כאשר שמע החזון-איש שהרב קוק חולה מאד, זלגו עיניו דמעות ומיד שלח שליח לרב קוק שימסור לו שהוא רוצה לבוא לביקור חולים. אבל הרב קוק אמר לשליח: יהחזון איש הוא מן השקדנים היחידים שבדור ואני חס על ביטול התורה שלו. אנא מסור לו שאני מבקש שיתפלל עבורי בביתו. שנה לפני-כן, בשנת תרצ"ד (1934) השתתף הרב קוק בטקס הנחת אבן פינה של ישיבת נוברדוק בבני ברק וכאשר הרב קוק נאם משך כשעה, ישב כל הקהל, חוץ מהחזון איש שעמד משך כל הדרשה והסביר: "דה תורה שטאט" – התורה עומדת! כאשר התכוון לרב קוק. חבל שיש היום כאלה שרוצים להעלים את האהבה והכבוד שהיו בין שני הגדולים האלה. מכל מקום מהסיפורים האלה אפשר ללמוד על גודל המצוה שיש בביקור חולים, שלפי הרמב"ם (אבל יד, א) היא אמנם מצוה דרבנן, אבל חלק ממצות התורה של יואהבת לרעך כמוך.

ממתי יש מצוה לבקר את החולה? נפסק בשלחן ערוך (יו"ד שלה, א): "הקרובים והחברים נכנסים מיד. (והחברים) הרחוקים, אחר שלושה ימים. ואם קפץ עליו החולי, אלו ואלו נכנסים מיד." (שם סעי' ב'). "וכל המוסיף הרי זה משובח, ובלבד שלא יטריח לו (לחולה)". נפסק בערוך השלחן (שלה, יא), שאיש מבקר אשה חולה ואשה מבקרת איש חולה ובלבד שיקפידו על איסור יחוד. כהן יכול לבקר חולה בבית-חולים כשאין שלט בכניסה האוסר כניסה לכהנים. והסיבה לכך היא שיש כאן ספק טומאת מת וספק טומאה ברשות הרבים טהור. וכך פסק הרב אלישיב שליט"א (נשמת אברהם שלה, הערה ד).

מובא במהרי"ל (ס' קצ"ז): דשונא יכול לילך לבקר חולה (אף שיש שנאה ביניהם). "כותב על זה הרמ"א: "ולא נראה לי, אלא לא יבקר חולה, שהוא שונאו". אבל בספר בית הלל (שסב, ו) כותב: "נוהגים עכשיו בדור הזה, ששונא הולך לבקר חולה ולנחם אבל, ומחמת זה נעשה שלום ביניהם".

לפני כמה ימים הלכתי לבקר חולה אחרי ניתוח בבית חולים שערי צדק. ובביקור אני רואה שתי נשים שבאות לבקר ומשוחחות עם אשתו של החולה. אני שואל אותה: האם אלה קרובות משפחה או חברות. לא היא לא מכירה אותן בכלל אלו שתי נשים טובות שעוברות חדר חדר כדי לבקר את החולים, במיוחד את אלה שאין להם קרובי משפחה. אחר-כך נכנס לחדר איזה איש ששואל את החולה מה שמו ומה שם אמו. אני שואל את החולה: מי זה? האם זה קרוב משפחה? לא, זה יהודי טוב שעובר מחדר לחדר ורושם את שם החולים, כדי שיוכל להתפלל עליהם. באמת מרגש לראות איזה חסד יש בעם ישראל!

וכך נפסק בשו"ע (שלה, ד) ש"כל שביקר (החולה) ולא ביקש עליו רחמים (לא התפלל עליו), לא קיים המצוה." (שלה, ו) ובתפילה על החולה, בתוך שמונה עשרה בלחש בברכת רפאנו וכן ב"מי שברך" על החולה "יכלול אותו בתוך חולי ישראל" ויחשוב ויתפלל על כל חולי ישראל שיבראו במהרה. כותב הרמ"א בסוף הלכות ביקור חולים (שלה, ו): "נהגו לברך חולים בבהכ"נ." כדי למנוע טירחא דציבורא אנו נוהגים כאן, שהגבאי אומר בקול רם את ה"מי שברך" לחולים וכל אחד ואחת אומרים את שם החולה במקומו.

ושאלתי על זה בזמנו את הרב הראשי לישראל, הרב אברהם שפירא זצ"ל והוא אמר לי שכל אחד ואחת צריך לומר בעצמן את כל ה"מי שברך" מהתחלה עד הסוף כולל השם, אבל לא מספיק מה שרק אומר את שם החולה. מכל מקום נראה לי שבדיעבד "שומע כעונה" ולכן אם הוא שומע היטב את ה"מי שברך"

מהתחלה עד הסוף מפי הגבאי ואומר בעצמו את שם החולה, זה נחשב כאילו הוא אמר את כל ה"מי שברך" בעצמו. עוד תפילה חשובה לרפואה ולעצירת מגפה היא פרשת קטורת, שאנו אומרים בסוף התפילה ב"אין כאלוקינו". אני כאן לפה לכמה נשים בקהילה שפנו אלי, לבקש משליחי-הציבור לאמר את תפילת אין כאלוקינו ובמיוחד פרשת פיטום הקטורת בנחת ולא בריצת מרתון וכן לשיר ביחד את "אין כאלוקינו". הצדק אתן כפי שכתב הרמ"א (קלב, ב): "ליזהר לומר פיטום הקטורת מתוך הכתב, ולא בעל פה, משום שהאמירה במקום ההקטרה וחיישינן שמא ידלג אחד מסממנים."

יהי רצון שכל תפילותינו יתקבלו ברצון והרופא כל בשר ירפא את כל חולי ופצועי עמנו במהרה וברחמים.